

Аналітична довідка за результатами онлайн-опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Упродовж квітня 2024 року було проведено онлайн-опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» з метою підвищення якості освітнього процесу на Факультеті педагогічної освіти й мотивації здобувачів до професійного розвитку засобом саморефлексії та проєктування основних напрямів власної навчальної діяльності на поточний рік. Анкету розміщено на веб-сторінці кафедри дошкільної освіти в розділі «Опитування здобувачів»

<https://docs.google.com/forms/d/1Vo-53Z9-6vXl7JyEJa2kcIxCGPIf76aKyWLV3kGuvcQ/edit#responses>

В опитуванні взяли участь 121 здобувач спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітнього рівня «бакалавр» I-IV курсу денної (73,6% студентів) та заочної (26,4%) заочної форм навчання. Зокрема, 22,3% студентів – 1 курсу; 35,5% – другого; 27,3% – третього і 14,9% – четвертого курсу.

Структура опитування складається з декількох блоків:

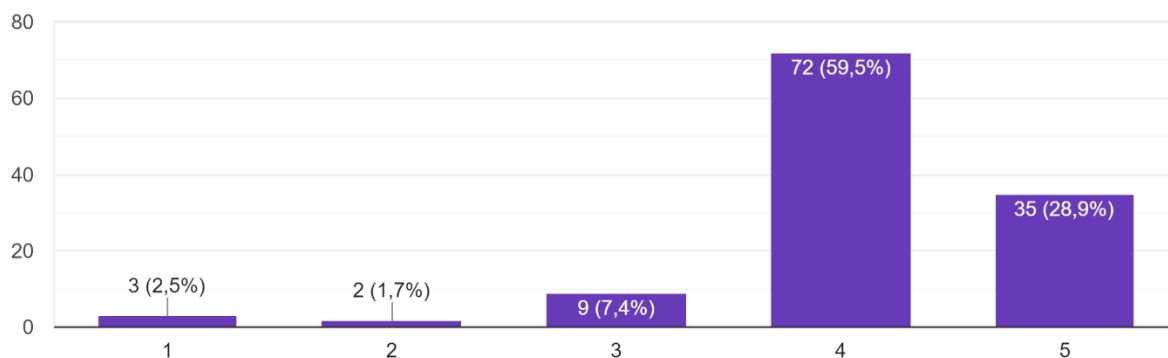
1-4 запитання – інформація щодо ідентифікації (рівень вищої освіти, форма здобуття, назва освітньо-професійної програми, курс)

5-23 запитання – оцінювання різних векторів навчального процесу.

24-30 – саморефлексія.

На запитання «Чи задоволені здобувачі навчанням за обраною освітньо-професійною програмою?» заперечно відповіли (позиція на шкалі 1 – 2,5%; позиція 2 – 1,7%; позиція 23 – 7,4%). Відповіді респондентів, які низько оцінили рівень власного задоволення, ілюструють низький рівень емоційну залежність від соціально-політичної ситуації в країні, вмотивованості та цифрової компетентності здобувачів освіти, небажання або неготовність самостійно опрацьовувати матеріали в ЕНК.

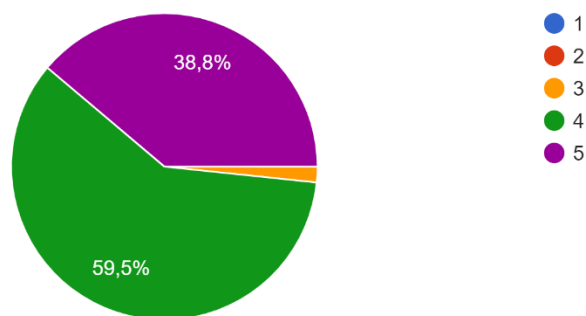
5. Оцініть, наскільки Ви задоволені навчанням за обраною освітньо-професійною програмою (1 – зовсім незадоволені, 5 – максимально задоволені)
121 відповідь



Натомість, максимально задоволені обраною освітньо-професійною програмою – 28,9% студентів (позиція на шкалі 5), а більшість – 59,5% (позиція на шкалі 4). Можливо, це пов'язано з високим рівнем оцінювання освітньо-професійної програми як такої, що відповідає світовим тенденціям обраної галузі: у відповідях на 6 запитання 38,8% здобувачів віддали означеній програмі вищий бал; 59,5% теж вважають, що «обрана програма відповідає світовим тенденціям».

6. Чи відповідає, на Вашу думку, освітньо-професійна програма світовим тенденціям обраної Вами галузі? (1 – зовсім не відповідає, 5 - максимально відповідає)

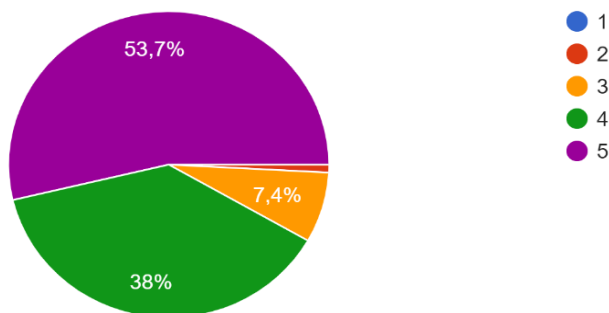
121 відповідь



Запитання 8-13 стосуються оцінювання навчальних дисциплін. Більшість здобувачів (відповідні позиції 5 і 4: 53,7%, 38%) свідчать, що поінформовані стосовно цілей, змісту, програмних результатів навчання, критеріїв оцінювання в межах оцінювання освітніх компонентів. На тлі тих, кому зрозумілі мета, цілі й очікувані результати (34,7%; 60,3%), на жаль, залишаються ті, кому не все так легко дається (5%). Це пояснюємо тим, що студенти досить поверхово ознайомлені з освітньою програмою та не розуміють цілісної траєкторії побудови освітнього процесу за тими компонентами ОП, які зумовлені відповідним Стандартом підготовки здобувачів.

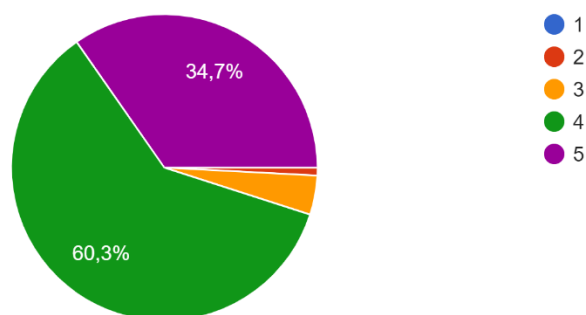
7. Чи поінформовані Ви про цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання у межах освітніх компонентів? (1 – інформація в...ня або її надають невчасно, 5 – завжди вчасно)

121 відповідь



8. Наскільки для Вас є зрозумілими мета, цілі, очікувані результати вивчення навчальних дисциплін? (1 – незрозумілі з більшості дисциплін, 5 – зрозумілі з усіх дисциплін)

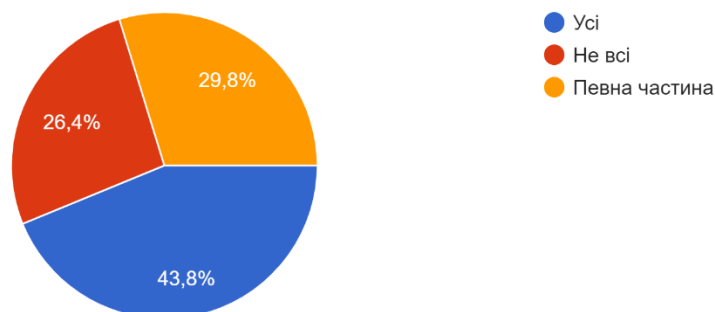
121 відповідь



Предметом для роздумів є результати відповідей на запитання 9 стосовно актуальності / неактуальності навчальних дисциплін обраної освітньо-фахової програми. Частина здобувачів (43%) вважає, що усі актуальні для обраної спеціальності; 29,8% переконані – лише певна частина, а 26,4% – що «не всі».

9. Чи усі навчальні дисципліни професійного спрямування, на Вашу думку, є актуальними для Вашої спеціальності?

121 відповідь

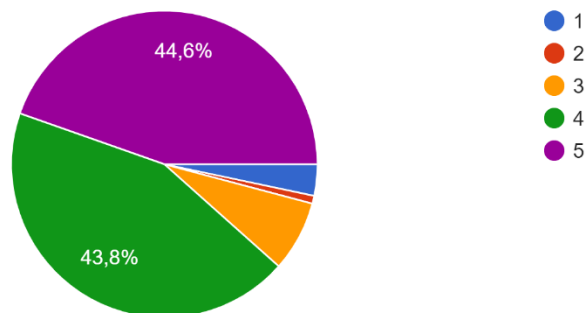


До списку навчальних дисциплін, які, на думку п'ятої частини всіх респондентів, доцільно вилучити, потрапили: «Іноземна мова та іншомовна освіта», «Математично природні науки», «Філософія». Коментарі, що залишили студенти до власного оцінювання : «Математично природничі науки, не сильно зрозуміло навіщо вони потрібні так як ми і без того знаємо всі ті рослини що вивчаємо на цьому предметі»; «Методика навчання ІМ та сучасні технології, по суті однакові дисципліни, які можна було б об'єднати», «Дисципліни з початкової освіти, так як у дипломі навіть не буде прописано що ми маємо право в школі навчати». Подібні репліки, очевидно, зумовлені тим, що не всі здобувачі освіти ґрунтовно занурюються у вивчення змісту навчальної дисципліни, поверхово оцінюючи їх наповнення.

Запитання 10-13 стосуються вибірових дисциплін. Аналіз результатів відповідей показав: 43% (позиція 5) та 50,4% (позиція 4) здобувачів задовольняє кількість навчальних дисциплін вибіркового блоку. Більшість студентів (відповідно, 44,6% та 43,8%) підтвердила також, що право на вільний вибір дисциплін з Каталогу вибірових дисциплін у них зберігається.

11. Чи реалізовується Ваше право на вільний вибір навчальних дисциплін з Каталогу вибірових дисциплін? (1 – не реалізуються, 5 – реалізується)

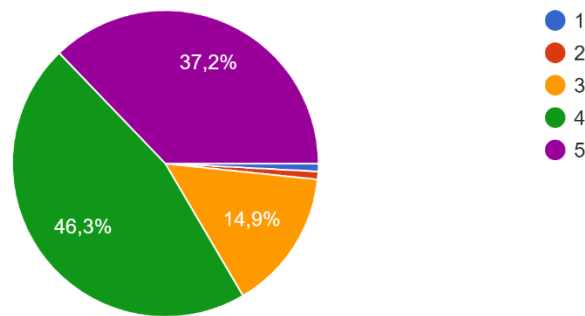
121 відповідь



У 12 запитанні було запропоновано доповнити Каталог вибірових дисциплін. Більшість респондентів (62%) влаштовує попередній список («як на мене, ми маємо досить розширений вибір за нашим спрямуванням»; «Мені всього достатньо»; «Для дошкільної освіти більше, ніж достатньо»). А дехто вважає, що не завадило би урізноманітнити такими навчальними дисциплінами: практична психологія (50%), медична допомога, фізкультура, право, документообіг, графічний дизайн, дизайн одягу, міжнародні відносини, міжнародне право, фінансовий аналіз; айті-технології.

Певним підведенням підсумків у темі вибірових дисциплін стало запитання стосовно оцінювання повноти міри забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії. Відповідно, 37,2% (5 позиція) і 46,3% (4 позиція) респондентів відзначили, що ця можливість забезпечена і вони користуються нею, обираючи дисципліни на свій смак.

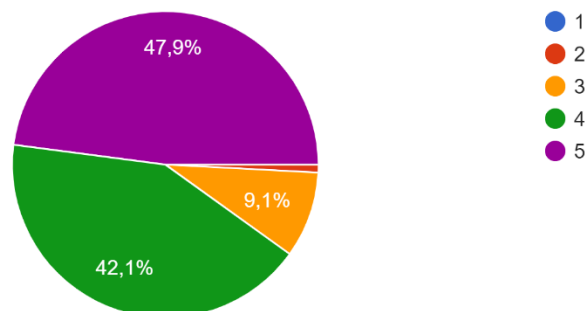
13. Чи повною мірою забезпечена можливість формування Вашої індивідуальної освітньої траєкторії? (1 – така можливість відсутня, 5 ... користуєтесь, обираючи дисципліни за вибором)
121 відповідь



Запитання 14-15 стосувалися оцінювання співвідношення між теорією і практикою та організацією різних видів практик загалом. Відповідно, 38,8 (позиція) та 50,4 (4 позиція) здобувачів задовольняє співвідношення між теорією і практикою. Ті, хто відповів заперечно, пояснюють це так: «Ні. Співпадіння 30%»; «На практиці більшість теорії використовується взагалі по-інакшому»; «Мені не подобається, що практика безвідривна від навчання і виходить каша, дуже не зручно»; «Все, що розповідалось викладачами в аудиторії спростовується практиками застарілими підходами»

Відповіді на 15 запитання майже співзвучні з попередніми: 47,9% (5 позиція) та 42,1% (4 позиція) відзначають ефективність практичної підготовки за освітньою програмою. Невелика частина респондентів (10%) нарікають на недостатню ефективність (подекуди це пов'язано з особистісними причинами): «Поєднувати практику і навчання досить важко»; «завжди є якісь проблеми з документами»; «Зручніше емоційно та фізично, коли практика є відірваною від основного навчального процесу»; «Іноді тяжко поєднувати практику та навчання».

15. Наскільки ефективною, на Вашу думку, є організація практичної підготовки за освітньою програмою? (різні види практик: виробнича (о...не задовольняє, 5 – максимально задовольняє)
121 відповідь

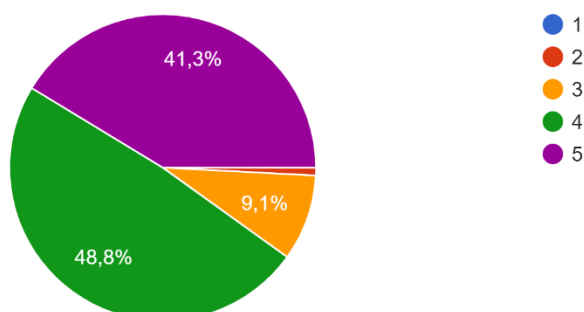


Запитання 16-18 були присвячені проблемі академічної доброчесності. Більшість респондентів уважають прозорим оцінювання впродовж навчання

(41,3%; 48,8). Серед незадоволених респондентів реакції пов'язані із суб'єктивними судженнями про викладачів або певні ситуації.

16. Оцініть, наскільки прозорим є оцінювання протягом навчання (1 – непрозоре з більшості дисциплін, 5 – прозоре з усіх дисциплін)

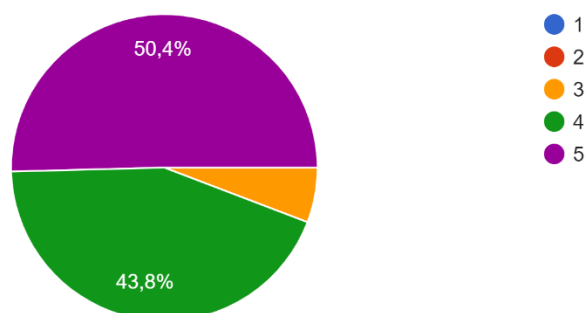
121 відповідь



Позитивною є оцінка здобувачами реалізація принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу: відповідно, 50,4% (5 позиція), 43,8 (4 позиція) і лише 6% (3 позиція), 1-2 позиції – відсутні.

17. Оцініть, на скільки реалізуються принципи академічної доброчесності учасниками освітнього процесу (1 – принципи не реалізую...ізуються всіма учасниками освітнього процесу)

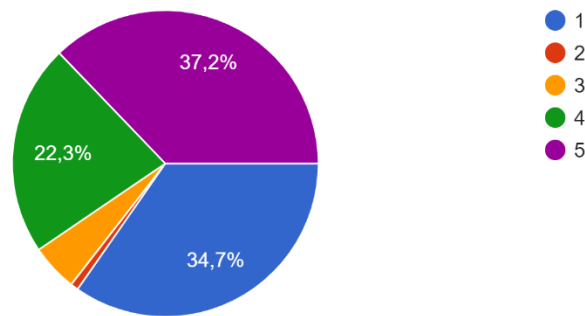
121 відповідь



Результати відповідей на 18 запитання спонукають до серйозних роздумів науково-педагогічних працівників кафедри дошкільної освіти в сенсі поінформованості студентів: про наслідки порушення принципів академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в Університеті, добре відомо 34,7%; зовсім невідомо – 37,2%

18. Чи відомо Вам про наслідки порушень принципів академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в Університеті? (1 – добре відомо, 5 – зовсім не відомо)

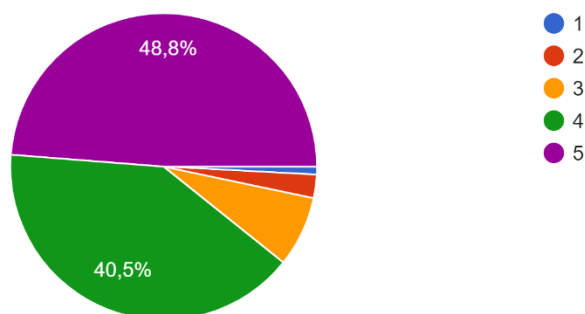
121 відповідь



Запитання 19-21 стосуються оцінювання здобувачами різних типів освітніх послуг. Так, 41,1% (5 позиція) та 44,6% (4 позиція) респондентів вважають цілком доступною навчальну та наукову літературу в Бібліотеці Університету, зокрема, в інституційному репозиторію. Хоча є й ті, хто нарікають (14,3): «Я не знаю. Я там ніколи не була»; «До репозиторію питань не має, а от бібліотеку для студентів можна було б зробити відкритою. Для заочників- біда геть з тим, де шукати літературу». Стосовно отримання повідомлень про можливості академічної мобільності, грантових програм, написання у наукових статтях та ін. 54,5% (5 позиція) та 29,8 (4 позиція) респондентів підтвердили, що інформація про означені можливості надходить систематично. Аналогічною високою оцінкою здобувачі відзначили рівень задоволення реалізації організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. Натомість, 9% респондентів вважають організаційну підтримку низькою. Це, безумовно, пов'язано з низьким рівнем усвідомлення власної відповідальності студентами ЗФН за вчасне відстежування інформації на Е-ресурсах університету та низьким рівнем їхньої цифрової компетентності.

21. Чи задоволені Ви організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою? (1 – ні, така підтримка відсутня, ...так, усі зазначені види підтримка реалізуються)

121 відповідь



Запитання 22-23 передбачали висловлення побажань студентів стосовно навчальних дисциплін професійного спрямування в межах освітньо-професійної програми та освітнього процесу в цілому. Більшість респондентів (68%) відповіли, що їх «усе влаштовує», «усе в нормі». Решта висловила своє бачення – серед названих бажаних навчальних дисциплін: англійська мова, психологія, ритміка, медіа-навчання, «просвіта для дітей»; «Більше методик для роботи з дітьми та довший курс інклюзивної освіти»; «Практичні методи організації цікавої роботи»; «Основи безпеки та перші навички допомоги для дітей». Щодо покращення освітнього процесу були озвучені такі пропозиції: «Не ставити МКР на вихідних»; «Не ставити часових рамок. Не завжди є можливість а саме (практика, навчання та курсова робота) здавати роботи вчасно через просто-напросто нехватки часу».

24-30 запитання пропонували респондентам у форматі «Саморефлексія» оцінити власну активність, проаналізувати рівень своєї успішності, стан своєї врівноваженості і комфорту від балансу аудиторних і самостійних форм роботи тощо.

Результати відповідей виявили такі тенденції:

1. Оцінюють свою навчальну діяльність як успішну 43,8%. Натомість «хотілося би кращих результатів» 35,5% здобувачів; переконані, що «власний потенціал розгорнуто в повній мірі» 18,2% (0,8%, 1 людина з 121 респондентів вважають свою навчальну діяльність неуспішною; 1,7%, 2 людини з 121 респондентів – власний потенціал нереалізованим).
2. Свою активність на аудиторних заняттях здобувачі оцінюють самокритично: лише 19% вважають, що достатньо активними були на парах; відповідно 45,5% (4 позиція), 31,4% (3 позиція) усвідомлюють, що проявили недостатню активність під час навчання.
3. Рівень мотивації здобувачів до навчання бажає залишатися краще. За результатами відповідей, лише 22,3% відчують себе достатньо мотивованими; 42,1% (4 позиція) і 29,8% (3 позиція) здобувачам, певні причини заважають мати високий рівень мотивації. Відсутність мотивації респонденти пояснюють так: «Забагато домашніх завдань. Обсяг виконання великий ± 4 завдання до кожної практичної, а оцінюються в 2-3 бали» / «Через велику кількість завдань рівень мотивації знижується»; «Це не зовсім та спеціальність, яка мене цікавить. І саме через це мотивація знижується до навчання, але розуміння того, що в мене є цілі в майбутньому, то завершення навчання є для мене важливим»; «Працюю 7 днів на тиждень».
4. До списку тих чи того, що допомагає студентам успішно вчитися, респонденти зарахували: себе самих (наполегливість, цілі, копітка праця, самодисципліна, бажання вчитися, читання додаткової літератури), рідних, Інтернет-мережі, викладачів Університету та ін.
5. Серед того, що гальмувало рівень успішності здобувачів, окреслювалися такі причини: робота, лень, прокрастинація, апатія та небажання щось робити втома та незрозумілі завдання, недостача часу, погані новини та війна, хвороби, сімейні обставини, колеги старшого віку, велика кількість

завдань; невпевненість; «Початок повномасштабної війни, який підсвітив для мене інші важливі цінності, але в той же час нестабільний період в житті, який зруйнував мою успішність в навчанні»; «З дитиною не завжди встигаю робити все вчасно» та ін.

6. Більшість здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (92%) відзначили наявність комфортного співвідношення аудиторних пар і самостійної роботи, що забезпечує ефективність навчання в цілому і запобігає емоційному вигоранню й порушенню життєвих біоритмів.
7. Серед ефективних засобів, якими підсилюють інтерес до навчання, здобувачі освіти називають: пошук цікавої інформації; спільна праця в команді чи парі; думки про майбутнє; саморозвиток / самовдосконалення / самопереконавання / самомотивація; заохочення смаколиками; самопідтримка «треба то треба»; інтерес до навчання; думки про стипендію; радість вихованців тощо.
8. До змін, які здобувачі готові ввести в самоменеджмент власної навчальної діяльності, респонденти віднесли: Певний відсоток студентів (28%) відзначили «ніяких», «не знаю», «не можу відповісти», «не готова до змін». Очевидно, що варто збільшувати практику саморефлексування серед здобувачів вищої освіти з метою чіткого цілевизначення й розуміння власного впливу на процес регуляції свого навчання. Натомість більша частина респондентів досить аргументовано відповіла на запитання: «Більше читати, рефлексувати, більше часу виділяти на розвиток»; «Введення журналу прогресу, встановлення пріоритетів, нові методи»; «Правильно розподілити час на виконання завдань. Встановити цілі до кожної дисципліни».

ВИСНОВКИ. Ураховуючи результати опитування здобувачів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня, кафедра дошкільної освіти вважає освітній процес у 2023-2024 н.р. таким, що відповідає фаховому рівню означеної програми, принципу доцільності у логіці комплектування робочих навчальних програм, запитам і потребам учасників. Взято до уваги побажання й рефлексії студентів щодо перебігу освітнього процесу, тематики навчальних програм, балансу між теорією та практикою; ураховано особливості проявлення академічної доброчесності учасників освітнього процесу, рівень мотивації до навчання та активності на заняттях; а також окремі прояви інфантильності й споживацького ставлення до вищої освіти у певної частини здобувачів, небажання й неготовності до змін. Реалізація означених завдань корелюється з концептою травмо-інформованого підходу до навчання студентів, який впроваджується на Факультеті педагогічної освіти з грудня 2023 року.

Довідку підготувала ІННА КОНДРАТЕЦЬ, доцент кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук